

# NHÂN TỔ CHÍNH TRỊ - TINH THẦN TRONG XÂY DỰNG QUÂN ĐỘI NHÂN DÂN VIỆT NAM HIỆN ĐẠI

★ TS LÊ THẾ PHONG

*Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng*

DOI: <https://doi.org/10.70786/LLCT.583.2026.304>

● **Tóm tắt:** Nhân tố chính trị - tinh thần tạo ra sức mạnh tổng hợp, có vai trò định hướng, kết nối, dẫn dắt, thúc đẩy và chuyển hóa tiềm năng, sức mạnh của các tổ chức, lực lượng thành những hành động thiết thực, cụ thể nhằm hướng tới mục tiêu xây dựng Quân đội hiện đại. Bài viết tập trung phân tích làm rõ khái niệm, vai trò và đề xuất giải pháp phát huy nhân tố chính trị - tinh thần trong xây dựng Quân đội hiện đại trong bối cảnh hiện nay.

● **Từ khóa:** xây dựng Quân đội hiện đại; Quân đội nhân dân Việt Nam; chính trị - tinh thần.

## The political-spiritual factors in building the modern Vietnamese People's Army

● **Abstract:** Political-spiritual factors generate comprehensive strength, playing roles in orientation, connection, leadership, promotion, and transformation of potentials and strengths of organizations and forces into practical, specific actions aimed at the goal of building a modern Army. The article focuses on analyzing and clarifying the concept, role, and proposing solutions to promote political-spiritual factors in building a modern Army in the current context.

● **Keywords:** building a modern Army; Vietnamese People's Army; political-spiritual factors.

### 1. Mở đầu

Trong bối cảnh “xung đột, chiến tranh diễn ra ở nhiều khu vực với hình thái và phương thức mới, nguy hiểm hơn, không loại trừ nguy cơ lan rộng. Các thách thức toàn cầu tiếp tục tác động bất lợi đến sự phát triển của các quốc gia” (Tổng cục Chính trị, 2025, tr.42), trong đó có Việt Nam, việc ngăn ngừa, đẩy lùi từ sớm, từ xa các nhân tố gây mất ổn định; giữ vững an ninh chính trị, trật tự, an toàn xã hội; củng cố môi trường hoà bình để xây dựng, phát triển đất nước trong

kỷ nguyên phát triển mới đặt ra yêu cầu, đòi hỏi khách quan là phải xây dựng Quân đội hiện đại. Xây dựng Quân đội hiện đại là quá trình triển khai tổng thể các chủ trương, biện pháp, trong đó nhân tố chính trị - tinh thần được xác định có vai trò đặc biệt quan trọng, là cơ sở, nền tảng và định hướng xuyên suốt.

### 2. Nội dung

**2.1. Khái niệm, vai trò của nhân tố chính trị - tinh thần trong xây dựng Quân đội hiện đại**  
Quân đội nhân dân Việt Nam hiện đại là

Quân đội vững mạnh về chính trị, tư tưởng, gọn về tổ chức biên chế, hiện đại về vũ khí, trang bị kỹ thuật và phương thức tác chiến, sẵn sàng thích ứng, đối phó có hiệu quả với mọi loại hình chiến tranh hiện đại, nhất là chiến tranh có sử dụng vũ khí công nghệ cao, trí tuệ nhân tạo và các thách thức an ninh phi truyền thống, xứng đáng là lực lượng nòng cốt bảo vệ Đảng, Nhà nước, nhân dân và chế độ xã hội chủ nghĩa trong mọi tình huống.

Theo quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin, chính trị - tinh thần là một trong những nhân tố cơ bản cấu thành sức mạnh quân sự của quốc gia và sức mạnh chiến đấu của quân đội. Khẳng định vai trò của nhân tố chính trị - tinh thần, V.I.Lênin chỉ rõ: "...chiến tranh hiện đại cũng như kỹ thuật hiện đại đòi hỏi phải có nhân lực có chất lượng cao. Trong chiến tranh hiện đại không có lực quân và thủy quân có sáng kiến và giác ngộ thì không thể có thắng lợi được" (V.I.Lênin, 2025a, tr.191) và "Trong mọi cuộc chiến tranh, rốt cuộc thắng lợi đều tùy thuộc vào tinh thần của quân chúng đang đổ máu trên chiến trường" (V.I.Lênin, 2025b, tr.147).

Vận dụng sáng tạo quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin, Hồ Chí Minh cho rằng, trong xây dựng quân đội cách mạng, con người giữ vai trò quan trọng, quyết định, bởi vì "Vũ khí tốt mà tinh thần hèn, thì cũng vô dụng" (Hồ Chí Minh, 2011, tr.460).

Nhân tố chính trị - tinh thần là "tổng thể các khả năng tinh thần, tiềm lực chính trị - tinh thần của nhân dân và quân đội được huy động và phát huy tác dụng, tạo thành sức mạnh hiện thực" (Viện Khoa học xã hội nhân văn quân sự, 2027, tr.358). Nhân tố chính trị - tinh thần bao gồm tư tưởng chính trị và tâm lý chính trị với những thành tố cơ bản như tư tưởng, quan điểm chính trị; tình cảm, tâm trạng, động cơ,

thái độ, trách nhiệm chính trị; truyền thống lịch sử, giá trị văn hóa của giai cấp, dân tộc, quân đội.

Nhân tố chính trị - tinh thần trong xây dựng Quân đội hiện đại là tổng thể những giá trị, trạng thái và năng lực thuộc đời sống chính trị - tinh thần được định hướng bởi tư tưởng, quan điểm của Đảng Cộng sản Việt Nam kết nối, dẫn dắt, thúc đẩy, chuyển hóa sức mạnh của các tổ chức, lực lượng thành hành động thiết thực, cụ thể, hướng tới mục tiêu xây dựng Quân đội hiện đại. Biểu hiện nhân tố chính trị - tinh thần trong xây dựng Quân đội hiện đại đó là tư tưởng, quan điểm chính trị; trình độ giác ngộ, niềm tin, động cơ, thái độ trách nhiệm; ý chí, nghị lực, trạng thái tâm lý; giá trị truyền thống, văn hóa, phẩm chất "Bộ đội Cụ Hồ" được huy động, phát huy tác dụng, tạo thành sức mạnh trong xây dựng Quân đội hiện đại.

Vai trò của nhân tố chính trị - tinh thần trong xây dựng Quân đội hiện đại được biểu hiện ở những nội dung chủ yếu sau:

*Trước hết, nhân tố chính trị - tinh thần giữ vai trò định hướng chiến lược và bảo đảm giữ vững bản chất cách mạng trong xây dựng Quân đội hiện đại*

Xây dựng Quân đội hiện đại là quá trình, việc xác định đúng hướng đi và đạt được mục đích, yêu cầu đề ra là đòi hỏi có tính chiến lược với lộ trình khoa học. Trong đó, nhân tố chính trị - tinh thần giữ vai trò vừa định hướng, vừa tạo động lực để quá trình hiện đại hóa Quân đội diễn ra đúng định hướng. Trên cơ sở nền tảng chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, ngay từ khi mới ra đời, Đảng đã xác định sự cần thiết phải: "Tổ chức ra quân đội công nông" (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2022, tr.2).

Từ một đội quân nhỏ bé với vũ khí, trang bị thô sơ, lạc hậu, Quân đội nhân dân Việt Nam,

dưới sự lãnh đạo của Đảng, đã từng bước lớn mạnh, trưởng thành về mọi mặt. Xây dựng Quân đội hiện đại trở thành mục tiêu quan trọng của Đảng. Đảng xác định: “Xây dựng Quân đội nhân dân chính quy, ngày càng hiện đại, có chất lượng tổng hợp ngày càng cao, có tổ chức hợp lý, cân đối, gọn và mạnh, có kỷ luật chặt chẽ, có trình độ sẵn sàng chiến đấu và sức chiến đấu cao” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2026, tr.372).

Quan điểm của Đảng về xây dựng Quân đội hiện đại không ngừng được bổ sung, phát triển qua các kỳ đại hội. Trên cơ sở cơ bản hoàn thành điều chỉnh tổ chức lực lượng tinh, gọn, mạnh; chất lượng tổng hợp, sức mạnh, trình độ, khả năng sẵn sàng chiến đấu của toàn quân được nâng lên, Tổng Bí thư Tô Lâm khẳng định: “Nền móng đã vững chắc, điều kiện đã hội tụ, chúng ta cần đẩy mạnh xây dựng hiện đại ngay từ bây giờ, ngay trong nhiệm kỳ này” (Tô Lâm, 2025).

Xây dựng Quân đội hiện đại không chỉ là quá trình tăng cường tiềm lực vật chất - kỹ thuật, mà là quá trình củng cố, phát triển vững chắc nhân tố chính trị - tinh thần, bảo đảm cho Quân đội luôn giữ vững bản chất cách mạng, tuyệt đối trung thành với Tổ quốc, Đảng, Nhà nước, nhân dân, chế độ xã hội chủ nghĩa và có sức mạnh chiến đấu cao trong mọi điều kiện, hoàn cảnh. Quân đội hiện đại với cơ cấu, tổ chức tinh, gọn, mạnh, vũ khí công nghệ cao, phương thức tác chiến đa chiều đặt ra nguy cơ chệch hướng chính trị nếu thiếu lý tưởng, niềm tin chính trị vững chắc. Chính bản lĩnh chính trị kiên định, vững vàng, niềm tin, lý tưởng và sự trung thành tuyệt đối của Quân đội là cơ sở để quá trình hiện đại hóa Quân đội diễn ra đúng định hướng, không bị chi phối bởi các tác động phức tạp, tiêu cực của tình hình thế giới, khu vực. Đảng luôn giữ vững và tăng cường sự lãnh đạo tuyệt đối,

trực tiếp về mọi mặt đối với Quân đội, nâng cao khả năng “tự đề kháng” về tư tưởng, chính trị, kiên quyết đấu tranh làm thất bại mọi âm mưu, thủ đoạn chống phá của các thế lực thù địch.

*Thứ hai, nhân tố chính trị - tinh thần trở thành cơ sở, nền tảng, động lực nội sinh kết nối, dẫn dắt, thúc đẩy quá trình hiện đại hóa Quân đội*

Quân đội không thể hiện đại khi các thành tố cơ bản như con người, tổ chức biên chế, vũ khí trang bị, khoa học, công nghệ quân sự, nghệ thuật quân sự và bảo đảm hậu cần - kỹ thuật đứng độc lập, tách rời nhau. Hơn nữa, xây dựng Quân đội hiện đại là quá trình gồm nhiều khâu, nhiều bước với sự tham gia của nhiều tổ chức, lực lượng, phương tiện đa dạng, phong phú, phân tán ở nhiều không gian, thời gian khác nhau. Nếu thiếu đi nền tảng tư tưởng chung và trạng thái tinh thần ổn định, sẽ khó tạo nên sự phối hợp thống nhất, nhịp nhàng, chính xác. Vì vậy, nhân tố chính trị - tinh thần giữ vai trò quyết định trong việc nâng cao nhận thức, xây dựng và củng cố niềm tin, tình cảm, ý chí; là “chất keo” gắn kết các thành tố, các tổ chức, lực lượng thành một chỉnh thể thống nhất, giúp bộ đội vượt qua mọi khó khăn, thử thách, nêu cao tinh thần tự lực, tự cường, chủ động, sáng tạo trong giáo dục, đào tạo, nghiên cứu khoa học, huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu và công tác. Nhân tố chính trị - tinh thần còn tạo ra động lực to lớn để các cấp chủ động cải tiến quy trình, loại bỏ những khâu trung gian không cần thiết, rút ngắn thời gian thực hiện các mục tiêu xây dựng Quân đội hiện đại.

*Thứ ba, nhân tố chính trị - tinh thần giữ vai trò bảo đảm sự thống nhất ý chí và hành động của bộ đội trong xây dựng Quân đội hiện đại*

Vũ khí, trang bị kỹ thuật quân sự có thể được đầu tư, mua sắm bằng nguồn lực vật chất, song

khả năng nghiên cứu, chế tạo, sản xuất, làm chủ, khai thác hiệu quả, sáng tạo trong sử dụng lại phụ thuộc vào ý chí, trách nhiệm, động cơ và khát vọng cống hiến của con người. Vì vậy, trong bối cảnh khoa học và công nghệ phát triển mạnh mẽ như hiện nay, yêu cầu về tri thức, công nghệ và năng lực thích ứng rất cao, thì nhận thức đúng, trách nhiệm cao trong học tập, rèn luyện, nghiên cứu, sáng tạo không ngừng của bộ đội trở thành điều kiện bảo đảm cho xây dựng Quân đội hiện đại.

Ý chí quyết tâm, tinh thần trách nhiệm và niềm tin vào sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy đảng, người chỉ huy các cấp trong Quân đội là cơ sở quan trọng để bộ đội tích cực, chủ động, sáng tạo trong học tập, huấn luyện, nghiên cứu khoa học và làm chủ vũ khí, trang bị hiện đại. Khi động lực tinh thần được khơi dậy, sự thống nhất cao giữa chủ trương, kế hoạch với tổ chức thực hiện, kỷ luật nghiêm minh, tinh thần đoàn kết

và trách nhiệm chính trị cao sẽ giúp các cấp, ngành, tổ chức, lực lượng trong Quân đội có sự phối hợp chặt chẽ, triển khai đồng bộ các chương trình, đề án, kế hoạch, nội dung và biện pháp xây dựng Quân đội hiện đại.

Trong quá trình lãnh đạo, Đảng, Quân ủy Trung ương đã ban hành nhiều chỉ thị, nghị quyết về xây dựng, phát huy nhân tố chính trị - tinh thần trong xây dựng Quân đội, điển hình như Nghị quyết số 51-NQ/TW ngày 20/7/2005 của Bộ Chính trị về việc tiếp tục hoàn thiện cơ chế lãnh đạo của Đảng, thực hiện chế độ một

người chỉ huy gắn với thực hiện chế độ chính ủy, chính trị viên trong Quân đội nhân dân Việt Nam; Chỉ thị số 855-CT/QUTW ngày 12/8/2019 của Thường vụ Quân ủy Trung ương về đẩy mạnh thực hiện Cuộc vận động “Phát huy truyền thống, cống hiến tài năng, xứng danh “Bộ đội Cụ Hồ” thời kỳ mới”; Nghị quyết số 847-NQ/QUTW ngày 28/12/2021 của Quân ủy Trung ương về Phát huy phẩm chất “Bộ đội Cụ Hồ”, kiên quyết chống chủ nghĩa cá nhân trong tình hình mới...

Hiện nay, đa số cán bộ, chiến sĩ có lập trường chính trị, tư tưởng kiên định, vững vàng; phẩm chất đạo đức, lối sống trong sạch, gương mẫu; lòng yêu nước, niềm tin, mục tiêu, lý tưởng không ngừng được củng cố, tăng cường. Các cấp ủy, tổ chức đảng và đội ngũ chỉ huy các cấp trong Quân đội bảo đảm trong sạch, vững mạnh, góp phần giữ vững và tăng cường sự lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi

mặt của Đảng đối với Quân đội.

Bên cạnh những kết quả đạt được vẫn còn hạn chế, tồn tại trong phát huy nhân tố chính trị - tinh thần trong xây dựng Quân đội, đó là: một bộ phận cán bộ, chiến sĩ còn biểu hiện dao động về mục tiêu, lý tưởng; giảm sút ý chí, ngại khó, ngại khổ; còn lựa chọn, tính toán thiệt hơn về lợi ích trong thực hiện nhiệm vụ. Những hạn chế này xuất phát từ nhiều nguyên nhân, trong đó có tác động tiêu cực từ mặt trái cơ chế thị trường, sự chống phá quyết liệt của các thế lực thù địch, cùng với việc phát huy

**Khi động lực tinh thần được khơi dậy, sự thống nhất cao giữa chủ trương, kế hoạch với tổ chức thực hiện, kỷ luật nghiêm minh, tinh thần đoàn kết và trách nhiệm chính trị cao sẽ giúp các cấp, ngành, tổ chức, lực lượng trong Quân đội có sự phối hợp chặt chẽ, triển khai đồng bộ các chương trình, đề án, kế hoạch, nội dung và biện pháp xây dựng Quân đội hiện đại.**

tính tiên phong, gương mẫu trong tu dưỡng, rèn luyện của một bộ phận cán bộ, chiến sĩ chưa thường xuyên và liên tục.

## **2.2. Giải pháp phát huy nhân tố chính trị - tinh thần trong xây dựng Quân đội hiện đại**

*Một là, kiên định xây dựng Quân đội vững mạnh về chính trị, đáp ứng yêu cầu xây dựng Quân đội hiện đại*

Đại hội đại biểu Đảng bộ Quân đội lần thứ XII, nhiệm kỳ 2025 - 2030 xác định: “Kiên định xây dựng Quân đội vững mạnh về chính trị làm cơ sở nâng cao chất lượng tổng hợp, sức mạnh chiến đấu của toàn quân” (Tổng cục Chính trị, 2025, tr.54). Đây là giải pháp có ý nghĩa nền tảng, xuyên suốt và quyết định đối với toàn bộ quá trình xây dựng Quân đội hiện đại.

Xây dựng Quân đội vững mạnh về mọi mặt, trong đó lấy xây dựng vững mạnh về chính trị làm cơ sở, đã trở thành bài học kinh nghiệm xuyên suốt trong quá trình xây dựng Quân đội. Xây dựng Quân đội hiện đại gắn liền với xây dựng Quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ. Đồng thời, cần kiên định nguyên tắc Đảng lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt đối với Quân đội. Sự lãnh đạo đó không chỉ bảo đảm định hướng chính trị đúng đắn mà còn là gốc rễ cho sự chuyển hóa sức mạnh chính trị - tinh thần thành sức mạnh vật chất trong xây dựng Quân đội hiện đại. Vì vậy, cần không ngừng củng cố, nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của cấp ủy, tổ chức đảng các cấp; xây dựng Đảng bộ Quân đội luôn trong sạch,

vững mạnh về chính trị, tư tưởng, đạo đức, tổ chức và cán bộ.

Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác đảng, công tác chính trị trong xây dựng Quân đội hiện đại. Trong đó, tập trung đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp giáo dục chính trị, tư tưởng bảo đảm cho bộ đội có bản lĩnh chính trị vững vàng, kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, trung thành với mục tiêu, lý tưởng của Đảng; tin tưởng tuyệt đối vào sự lãnh đạo của Đảng, sự quản lý, điều hành của Nhà nước, vào thắng lợi của sự nghiệp đổi mới và mục tiêu xây dựng Quân đội hiện đại.

**Xây dựng Quân đội hiện đại gắn liền với xây dựng Quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ. Đồng thời, cần kiên định nguyên tắc Đảng lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt đối với Quân đội. Sự lãnh đạo đó không chỉ bảo đảm định hướng chính trị đúng đắn mà còn là gốc rễ cho sự chuyển hóa sức mạnh chính trị - tinh thần thành sức mạnh vật chất trong xây dựng Quân đội hiện đại.**

Tiếp tục đẩy mạnh tuyên truyền, giáo dục về chủ nghĩa yêu nước, truyền thống của dân tộc, lan tỏa, phát huy hệ thống giá trị truyền thống, văn hóa dân tộc, phẩm chất, hình ảnh “Bộ đội Cụ Hồ” trở thành sức mạnh nội sinh và động lực tinh thần trong xây dựng Quân đội hiện

đại. Đặc biệt, trong điều kiện hiện nay, khi các thế lực thù địch đẩy mạnh thực hiện “diễn biến hòa bình”, thúc đẩy “phi chính trị hóa” quân đội, việc kiên quyết đấu tranh bảo vệ vững chắc nền tảng tư tưởng của Đảng, nâng cao sức đề kháng cho cán bộ, chiến sĩ trước âm mưu, thủ đoạn chống phá của các thế lực thù địch, phản động càng trở nên quan trọng và cấp thiết.

*Hai là, xây dựng đội ngũ cán bộ quân đội đủ tâm, tầm và uy tín, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ xây dựng Quân đội hiện đại*

Nhân tố quyết định bảo đảm cho việc xây dựng Quân đội hiện đại không phải là vũ khí mà

là con người. Vì vậy, xây dựng người quân nhân hiện đại là yêu cầu khách quan đặt ra. Trong xây dựng Quân đội hiện đại, đội ngũ cán bộ quân đội giữ vai trò đặc biệt quan trọng. Do đó, xây dựng đội ngũ cán bộ quân đội “vừa hồng, vừa chuyên” là khâu then chốt của then chốt. Cần tiếp tục thực hiện đồng bộ các khâu, các bước trong công tác cán bộ. Đổi mới công tác quy hoạch, đào tạo, bồi dưỡng và sử dụng cán bộ theo hướng chuẩn hóa, hiện đại hóa, gắn đào tạo, bồi dưỡng với sử dụng. Bên cạnh đó, chú trọng phát hiện, tuyển chọn, thu hút và trọng dụng nhân tài, phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao trong Quân đội.

Đào tạo, huấn luyện, bồi dưỡng, rèn luyện cán bộ cần được đổi mới theo hướng toàn diện, kết hợp chặt chẽ giữa giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức cách mạng với nâng cao trình độ khoa học, công nghệ và năng lực tư duy chiến lược. Tập trung lãnh đạo, chỉ đạo xây dựng đội ngũ cán bộ, nhất là cán bộ chủ trì các cấp, cán bộ nghiên cứu, tham mưu chiến lược bảo đảm cả về số lượng, cơ cấu và chất lượng, tiêu biểu về bản lĩnh chính trị, phẩm chất đạo đức, lối sống, tuyệt đối trung thành với Tổ quốc, Đảng, Nhà nước và nhân dân; có tư duy đổi mới, năng lực lãnh đạo, chỉ huy toàn diện; có trình độ, kiến thức và tư duy hiện đại; khả năng thích ứng nhanh với sự phát triển của khoa học, công nghệ, vũ khí, trang bị kỹ thuật, nghệ thuật quân sự hiện đại. Đặc biệt, để phát huy nhân tố chính trị - tinh thần trong xây dựng Quân đội hiện đại cần coi trọng xây dựng đội ngũ cán bộ chính trị, chính ủy, chính trị viên có chiều sâu lý luận, bản lĩnh thực tiễn, uy tín chính trị; có năng lực tham mưu, tổ chức, tiến hành hiệu quả công tác đảng, công tác chính trị ở đơn vị, giữ vững trận địa tư tưởng của Đảng trong mọi tình huống.

*Ba là, kết hợp chặt chẽ giữa phát huy nhân tố chính trị - tinh thần với đổi mới, nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo, nghiên cứu khoa học, huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu trong Quân đội*

Nhân tố chính trị - tinh thần trong xây dựng Quân đội hiện đại chỉ thực sự phát huy giá trị khi được đặt trong hoạt động thực tiễn quân sự. Do đó, cần khắc phục khuynh hướng tuyệt đối hóa, coi nhẹ hoặc tách rời vai trò nhân tố chính trị - tinh thần với các hoạt động giáo dục, đào tạo, nghiên cứu khoa học, huấn luyện và sẵn sàng chiến đấu ở các nhà trường, cơ quan, đơn vị trong toàn quân. Nội dung giáo dục, đào tạo, nghiên cứu khoa học, huấn luyện, diễn tập, sẵn sàng chiến đấu đồng thời cũng là quá trình bồi dưỡng, rèn luyện bản lĩnh chính trị, ý chí chiến đấu, tinh thần vượt khó và khả năng chịu đựng áp lực cao của bộ đội.

Đối với các nhà trường quân đội, cần phát huy vai trò trong đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao cho Quân đội. Tiếp tục quán triệt và cụ thể hóa phương châm: “Chất lượng đào tạo của nhà trường là khả năng sẵn sàng chiến đấu của đơn vị”, đồng thời thực hiện tốt chủ trương về chuẩn hóa, hiện đại hóa giáo dục, đào tạo của Đảng, Quân ủy Trung ương. Đẩy mạnh đổi mới giáo dục, đào tạo theo hướng mở, liên thông giữa các cấp học, bậc học; xác định rõ mục tiêu, mô hình, chương trình, nội dung, hình thức, phương pháp đào tạo. Chuyển mạnh quá trình đào tạo từ chủ yếu trang bị kiến thức chuyên môn sang phát triển toàn diện phẩm chất, năng lực và thể lực theo chuẩn đầu ra của chương trình đào tạo. Đồng thời, tăng cường giáo dục, bồi dưỡng về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng, kiến thức pháp luật, quản lý nhà nước, kinh tế, văn hóa

- xã hội, dân tộc, tôn giáo, công nghệ thông tin, chuyển đổi số và nâng cao chất lượng dạy học ngoại ngữ cho các đối tượng. Tích cực khơi dậy, truyền cảm hứng và phát huy tinh thần tự học, tự nghiên cứu, tự rèn luyện và tinh thần học tập suốt đời của cán bộ, giảng viên, học viên.

Các nhà trường quân đội không chỉ là nơi đào tạo, phát triển nguồn nhân lực mà còn là những trung tâm nghiên cứu khoa học. Nhằm phát huy nhân tố chính trị - tinh thần trong xây dựng Quân đội hiện đại, đòi hỏi các nhà trường tập trung nghiên cứu, làm rõ những vấn đề đặt ra như: cơ sở khoa học, nội dung, tiêu chí, chuẩn mực, biện pháp xây dựng Quân đội hiện đại; vấn đề xây dựng Quân đội vững mạnh về chính trị trong xây dựng Quân đội hiện đại; về cơ chế lãnh đạo của Đảng, quản lý của Nhà nước đối với Quân đội trong kỷ nguyên phát triển mới; cơ chế, chính sách đào tạo, bồi dưỡng, sử dụng, thu hút nhân tài và chính sách hậu phương quân đội...

Đối với các trung tâm, viện nghiên cứu trong Quân đội, cần tăng cường đầu tư cho nghiên cứu thiết kế, chế tạo, sản xuất, cải tiến và hiện đại hóa các chủng loại vũ khí, trang bị kỹ thuật có ý nghĩa chiến lược; ưu tiên phát triển theo thứ tự các loại vũ khí chiến lược, chiến dịch, chiến thuật, đáp ứng yêu cầu hiện đại hóa, nâng cao sức mạnh chiến đấu của Quân đội. Bên cạnh đó, cần nghiên cứu, làm chủ thiết kế, công nghệ nền và công nghệ lõi, từng bước nâng cao tỷ lệ nội địa hóa các sản phẩm công nghiệp quốc phòng. Phát triển công nghiệp quốc phòng tự chủ, tự lực, tự cường, lưỡng dụng và hiện đại trên cơ sở công nghệ mới. Chủ động nghiên cứu, chế tạo, sản xuất, phát triển và hiện đại hóa vũ khí, trang bị mang thương hiệu Việt Nam.

Đối với các đơn vị trong toàn quân, cần đẩy mạnh quán triệt và thực hiện phương châm huấn luyện: “Cơ bản - Thiết thực - Vững chắc”. Coi trọng huấn luyện đồng bộ, chuyên sâu, theo hướng hiện đại, sát thực tế; huấn luyện cho bộ đội làm chủ vũ khí, trang bị hiện có và vũ khí mới. Tăng cường huấn luyện đêm, huấn luyện cơ động, cường độ cao trong mọi điều kiện, sát thực tế chiến đấu, sát nhiệm vụ, đối tượng, địa bàn và phương án tác chiến. Kết hợp chặt chẽ giữa huấn luyện quân sự với giáo dục chính trị. Chú trọng xây dựng động cơ, thái độ, trách nhiệm, niềm tin, ý chí, quyết tâm cho bộ đội trong huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu, nắm vững và làm chủ vũ khí, trang bị kỹ thuật. Nâng cao chất lượng huấn luyện điều lệnh, rèn luyện thể lực và bồi dưỡng kỹ năng, kinh nghiệm chiến đấu cho bộ đội. Tiếp tục đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp tổ chức diễn tập ở các cấp, nhất là diễn tập hiệp đồng quân, binh chủng và diễn tập phòng thủ quân khu, phòng thủ khu vực, nhằm nâng cao khả năng hiệp đồng tác chiến và hiệu suất chiến đấu trong điều kiện mới.

*Bốn là, chăm lo xây dựng môi trường văn hóa quân sự trong sạch, lành mạnh tạo nền tảng thuận lợi cho phát huy nhân tố chính trị - tinh thần trong xây dựng Quân đội hiện đại*

Môi trường văn hóa quân sự có vị trí, vai trò đặc biệt quan trọng trong hình thành, củng cố và phát triển hệ thống các giá trị văn hóa, chính trị - tinh thần của Quân đội hiện đại. Môi trường đoàn kết, dân chủ, kỷ cương, giàu tính nhân văn sẽ tạo điều kiện để các giá trị chính trị - tinh thần thấm sâu vào đời sống hằng ngày, trở thành nhu cầu tự thân và định hướng chuẩn mực hành vi cho bộ đội. Chăm lo xây dựng môi trường văn hóa quân sự trong sạch, lành mạnh là nền tảng tinh thần bảo đảm cho quá

trình hiện đại hóa Quân đội diễn ra bền vững và đúng hướng.

Quân đội hiện đại không chỉ được nhận diện bởi vũ khí, trang bị công nghệ cao, tổ chức tinh gọn và phương thức tác chiến hiện đại, mà trước hết phải được nâng đỡ bởi một hệ giá trị văn hóa phù hợp với yêu cầu chuẩn mực, chính quy, kỷ luật và trách nhiệm cao. Môi trường văn hóa quân sự lành mạnh tạo ra không gian tinh thần tích cực, trong đó các chuẩn mực về lòng yêu nước, trung thành, ý chí tự lực, tự cường, tự tôn, tự trọng, kỷ luật, đoàn kết, nhân văn, nhân ái, sáng tạo được khẳng định và thực hành thường xuyên. Kiên quyết đấu tranh loại bỏ những thói quen, tâm lý, tập quán lạc hậu và chủ nghĩa cá nhân. Qua đó, góp phần bồi đắp lý tưởng, niềm tin chính trị, ổn định tâm lý, hun đúc ý chí, quyết tâm cho bộ đội vươn lên tiếp thu, làm chủ khoa học, công nghệ tiên tiến, hiện đại.

Trong điều kiện chiến tranh công nghệ cao và tác động phức tạp của không gian mạng hiện nay, nếu thiếu môi trường văn hóa trong sạch, bộ đội rất dễ bị phân tán nhận thức, dao động niềm tin, suy giảm động cơ và trách nhiệm trong học tập, rèn luyện, cống hiến. Khi đời sống văn hóa, tinh thần được tổ chức khoa học, dân chủ, kỷ cương và giàu tính nhân văn sẽ hình thành trạng thái tinh thần tích cực, chủ động, tự giác, sẵn sàng đổi mới, sáng tạo và thích ứng nhanh với yêu cầu tác chiến hiện đại. Do đó, xây dựng môi trường văn hóa quân sự có ý nghĩa đặc biệt quan trọng, bảo đảm cho sự phát triển đồng bộ giữa hiện đại hóa các yếu tố vật chất - kỹ thuật với củng cố chiều sâu chính trị - tinh thần của Quân đội.

### 3. Kết luận

Nhân tố chính trị - tinh thần trong xây dựng Quân đội hiện đại là vấn đề có ý nghĩa lý luận và thực tiễn cấp bách hiện nay. Việc tiếp cận,

nghiên cứu làm rõ bản chất, vai trò nhân tố chính trị - tinh thần trong xây dựng Quân đội hiện đại gợi mở những hướng tiếp cận tiếp theo nhằm làm rõ và sâu sắc hơn các vấn đề lý luận và thực tiễn trong việc xác định chủ trương, nội dung, biện pháp lãnh đạo, chỉ đạo và tổ chức xây dựng Quân đội hiện đại, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong kỷ nguyên phát triển mới □

*Ngày nhận bài: 30/01/2026;*

*Ngày bình duyệt: 25/3/2026;*

*Ngày duyệt đăng: 20/9/2026.*

*Email của tác giả: phongk1hvc@gmail.com*

### Tài liệu tham khảo:

ĐCSVN (2022). *Văn kiện Đảng toàn tập (Tập 2)*.

Nxb Chính trị quốc gia.

ĐCSVN (2026). *Văn kiện Đảng toàn tập (Tập 47)*.

Nxb Chính trị quốc gia.

Tô Lâm (2025). *Phát biểu của Tổng Bí thư Tô Lâm tại Đại hội Đảng bộ Quân đội lần thứ XII*. <https://mod.gov.vn>.

Hồ Chí Minh (2011). *Toàn tập (Tập 7)*. Nxb Chính trị quốc gia Sự thật.

Tổng cục Chính trị (2025). *Tài liệu nghiên cứu, học tập, quán triệt Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Quân đội lần thứ XII, nhiệm kỳ 2025 - 2030* (Dùng cho cán bộ, đảng viên trong Đảng bộ Quân đội và toàn quân). Nxb Quân đội nhân dân.

V.I.Lênin (2025a). *Toàn tập (Tập 9)*. Nxb Chính trị quốc gia.

V.I.Lênin (2025b). *Toàn tập (Tập 41)*. Nxb Chính trị quốc gia.

Viện Khoa học xã hội nhân văn quân sự (2027). *Từ điển Công tác đảng, công tác chính trị Quân đội nhân dân Việt Nam*. Nxb Quân đội nhân dân.